

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2005. december 1-je *

A C-309/04. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Bundesfinanzhof (Németország) a Bírósághoz 2004. július 21-én érkezett 2004. április 20-i határozatával terjesztett elő az előtte

a Fleisch-Winter GmbH & Co. KG

és

a Hauptzollamt Hamburg-Jonas

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: P. Jann tanácselnök, N. Colneric, J. N. Cunha Rodrigues, Juhász E. (előadó) és E. Levits bírák,

* Az eljárás nyelve: német.

főtanácsnok: P. Léger,
hivatalvezető: K. Sztranc tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2005. július 7-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Fleisch-Winter GmbH & Co. KG képviselőjében U. Schrömbges és J. Vagt Rechtsanwälte,
- a Hauptzollamt Hamburg-Jonas képviselőjében G. Seber, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Közösségek Bizottsága képviselőjében T. van Rijn és F. Erlbacher, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az 1994. december 2-i 2945/94/EK bizottsági rendelettel (HL L 310., 57. o.) módosított, a mezőgazdasági termékekre vonatkozó export-visszatérítési rendszer alkalmazása közös részletes szabályainak megállapításáról szóló, 1987. november 27-i 3665/87/EGK bizottsági rendelet

(HL L 351., 1. o.; a továbbiakban: a 3665/87 rendelet) 3., 11. és 13. cikkének értelmezésére irányul.

- 2 A kérelmet a Fleisch-Winter GmbH & Co. KG (a továbbiakban: Fleisch-Winter) és a Hauptzollamt Hamburg-Jonas (német vámhatóság, a továbbiakban: Hauptzollamt) között folyamatban lévő eljárásban nyújtotta be az előterjesztő bíróság, amely eljárás tárgya egy pénzbeli szankcióval kiegészített exportvisszatérítésselőleg-visszakövetelés, valamint egy kért visszatérítés megtagadása.

Közösségi jogi háttér

- 3 A 3665/87 rendelet kilencedik és tizenhatodik preambulumbekkezdésében kimondja:

„[A] termékeknek olyan minőségűeknek kell lenniük, hogy azokat a szokásos feltételek mellett lehessen értékesíteni;

[...]

[...] az exportőrök kiviteli tevékenysége finanszírozásának megkönnyítése végett fel kell hatalmazni a tagállamokat arra, hogy a kiviteli nyilatkozat elfogadása után a visszatérítés teljes vagy részösszegét az exportőr részére megelőlegezzék, feltéve, hogy az exportőr olyan biztosítékot ad, amely biztosítja az előleg visszafizetését arra az esetre, ha utólag kiderülne, hogy a visszatérítést nem kellett volna kifizetni.”

4 Ugyanezen rendelet 3. cikkének rendelkezése szerint:

„(1) A kivitel napja az a nap, amelyen a vámhatóságok elfogadják a visszatérítés igénylését feltüntető kiviteli nyilatkozatot.

(2) A kiviteli nyilatkozat elfogadásának napja határozza meg:

- a) az alkalmazandó visszatérítési rátát, amennyiben a visszatérítést előzetesen nem rögzítették;
- b) a visszatérítési ráta esetleges módosítását, amennyiben a visszatérítést előzetesen rögzítették.

(3) Bármely más cselekményt, amely jogilag azonos hatású a kiviteli nyilatkozat elfogadásával, azzal egyenértékűnek kell tekinteni.

(4) A kivitel napja az irányadó a kivitt termék mennyisége, természete és jellemzői megállapítása során.

(5) A visszatérítési jogosultság megszerzése céljából a kivitelkor felhasznált okmányoknak tartalmaznia kell a visszatérítés kiszámításához szükséges összes adatot, különösen:

- a) a termékek visszatérítési nomenklatúra szerinti leírását;
- b) a termékek nettó tömegét vagy – adott esetben – a visszatérítés kiszámításához használandó mértékegységben kifejezett mennyiséget;
- c) amennyiben a visszatérítés kiszámításához szükséges, az érintett termékek összetételét vagy az erre való utalást.

Ha a jelen bekezdésben említett okmány a kiviteli nyilatkozat, akkor ennek is tartalmaznia kell ezeket az adatokat, valamint a »visszatérítési kód« megjegyzést.

(6) Az elfogadás, illetve e cselekmény időpontjában a termékek a Közösség vámterületének elhagyásáig vámfelügyelet alá kerülnek.”

- 5 A 3665/87 rendelet 11. cikkének (1) bekezdése szankciókat helyez kilátásba arra az esetre, ha az exportőr az őt megillető visszatérítést meghaladó összeget igényelt. E bekezdés második albekezdése úgy rendelkezik, hogy az igényelt visszatérítés az ugyanezen rendelet 3. cikke, illetve 25. cikkének (2) bekezdése rendelkezéseinek alkalmazásával szolgáltatott információk alapján kiszámított összeg.

6 A 3665/87 rendelet 13. cikke szerint:

„Nem jár visszatérítés az olyan termékek után, amelyek egészségügyileg nem megfelelő, a jogszabályi követelményeket nem kielégítő és nem kereskedelmi minőségűek, valamint – amennyiben az ilyen termékeket emberi fogyasztásra szánták – akkor, ha jellemzőik vagy állapotuk kizárja, illetve lényegesen korlátozza rendeltetésszerű felhasználásukat.”

7 A 3665/87 rendelet 47. cikkének (1) és (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) Visszatérítések kifizetése kizárólag az exportőr konkrét kérelmére és annak a tagállamnak a részéről történik, amelyik területén a kiviteli nyilatkozatot elfogadták.

A visszatérítési kérelmek benyújtása történhet:

- a) akár írásban, mely célból a tagállamok külön formanyomtatványt állapíthatnak meg;
- b) akár számítógépes rendszer használatával, az illetékes hatóságok által megállapított és a Bizottság által jóváhagyott módon.

[...]

(2) A *vis maior* eseteinek kivételével a visszatérítés kifizetésével vagy a biztosíték felszabadításával kapcsolatos okmányokat a kiviteli nyilatkozat elfogadásának napjától számított 12 hónapon belül kell betérjeszteni.”

- 8 A 2945/94 rendelet harmadik preambulumbekzdése szerint:

„[M]ivel az exportőr hibás adatszolgáltatása jogosulatlan visszatérítés kifizetéséhez vezethet, amennyiben a valós tényállást nem tárják fel, a valós tényállás megállapítása esetén helyénvaló, hogy az exportőrre ahhoz az összeghez mért szankciót alkalmazzanak, amelyet jogosulatlanul kapott volna, amennyiben a hibára nem derül fény; a szándékosan hamis adatszolgáltatás esetén pedig súlyosabb szankciót kell alkalmazni.”

- 9 A mezőgazdasági termékek után járó export-visszatérítési rendszer alkalmazása közös részletes szabályainak megállapításáról szóló, 1999. április 15-i 800/1999/EK bizottsági rendelet (HL L 102., 11. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 25. kötet, 129. o.) 21. cikke (1) bekezdésének első és második albekezdésében ez áll:

„Nem jár visszatérítés az olyan termékek után, amelyek a kiviteli nyilatkozat elfogadásának időpontjában nem megbízható és kifogástalan kereskedelmi minőségűek [helyesen: egészségügyileg nem megfelelő, a jogszabályi követelményeket nem kielégítő és nem kereskedelmi minőségűek].”

A termékek akkor tekinthetők az első albekezdésben megállapított követelménynek megfelelőnek, ha a Közösség területén a szokásos feltételek mellett hozhatók forgalomba a visszatérítési kérelemben feltüntetett leírás alapján, valamint emberi fogyasztásra alkalmasak, és ilyen célú felhasználásukat jellemzőik vagy állapotuk nem zárja ki vagy lényegesen nem korlátozza [helyesen: valamint – amennyiben az ilyen termékeket emberi fogyasztásra szánták – akkor, ha jellemzőik vagy állapotuk nem zárja ki, illetve lényegesen nem korlátozza rendeltetésszerű felhasználásukat].”

- 10 A visszatérítésre jogosult mezőgazdasági termékek kivitelekor elvégzett fizikai ellenőrzések tekintetében a 386/90/EGK tanácsi rendelet alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1995. szeptember 20-i 2221/95/EK bizottsági rendelet (HL L 224., 13. o.) 5. cikke (1) bekezdésének harmadik albekezdése így rendelkezik:

„A kiviteli vámhivatal gondoskodik a 3665/87/EGK rendelet 13. cikkének betartásáról.”

- 11 A többoldalú kereskedelmi tárgyalások uruguayi fordulója során megkötött megállapodások végrehajtásához a mezőgazdasági ágazatban szükséges kiigazításokról és átmeneti intézkedésekről szóló, 1994. december 22-i 3290/94/EK tanácsi rendelettel (HL L 349., 105. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 21. kötet, 432. o.) módosított, a marha- és borjúhús piacának közös szervezéséről szóló, 1968. június 27-i 805/68/EGK tanácsi rendelet (HL L 148., 24. o.; a továbbiakban: a 805/68 rendelet) 13. cikkének (6), (9) és (10) bekezdésében ez áll:

„(6) Visszatérítés csak kérelemre és a vonatkozó kiviteli engedély bemutatása után nyújtható.

[...]

(9) A visszatérítés kifizetésére annak igazolását követően kerülhet sor, hogy:

— a termékek közösségi eredetűek, kivéve amikor a (10) bekezdés alkalmazandó,

— a termékek kivitele a Közösségből megtörtént [...]

[...]

[...]

(10) A 27. cikkben megállapított eljárásnak megfelelően megadott eltérés hiányában nem nyújtható export-visszatérítés a harmadik országokból importált és oda újrakivitelre kerülő termékekre.”

- ¹² Az 1996. június 11-i 96/362/EK bizottsági határozattal (HL L 139., 17. o.) módosított, a szarvasmarhák szivacsos agyvelőbántalma elleni védekezést érintő sürgős intézkedésekről szóló, 1996. március 27-i 96/239/EK bizottsági határozat (HL L 78., 47. o., a továbbiakban: a 96/239 határozat) 1. cikkében előírja, hogy:

„[...] az Egyesült Királyság nem szállít[hat] ki területéről más tagállamokba vagy harmadik országokba a következőket:

[...]

— az Egyesült Királyságban levágott szarvasmarhaféle húsát,

- az Egyesült Királyságban levágott szarvasmarhafélékből származó termékeket, amelyek esetében valószínűsíthető, hogy az emberi táplálék[...]
lácba [...] bekerülnek

[...]"

13 A 96/239 határozat 1a. cikkének rendelkezése szerint:

„(1) Az Egyesült Királyság nem szállít[hat] ki:

- emberi fogyasztásra szánt húst,

[...]

amely nem az Egyesült Királyságban levágott szarvasmarhafélékből származik, kivéve, ha az Egyesült Királyságban található, hatósági állatorvosi ellenőrzés alatt álló olyan létesítményből származik, amely a nyersanyag azonosítására olyan követő-rendszert vezetett be, amely a teljes termelési láncolat során garantálja az anyagok eredetét.

(2) Az Egyesült Királyság közli a Bizottsággal és a többi tagállammal az (1) bekezdésben foglalt feltételeknek megfelelő létesítmények listáját.

(3) Az Egyesült Királyság gondoskodik arról, hogy az (1) bekezdésben említett termékekhez, amelyeket más tagállamokba szállítottak, hatósági állatorvos által kiállított egészségügyi bizonyítványt csatoljanak, amely igazolja, hogy a termékek megfelelnek az (1) bekezdésben megállapított feltételeknek.”

Az alapügy tényállása és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 14 A Fleisch-Winter 1997 májusa és júniusa között öt fagyasztottmarhahús-szállítványt jelentett be – a kivitelí nyilatkozatok tanúsága szerint – oroszországi kivitelre. A Fleisch-Winter ezt a marhahúst egy francia társaságtól vette, amely azt maga is egy belga cégtől szerezte be. A német vámhatóság nyomozati részlege által folytatott nyomozás olyan körülményeket tárt fel, amelyekből az következett, hogy a hús az Egyesült Királyságból származhat, és amelyet Belgiumba a 96/239 határozat megsértésével vittek be.
- 15 A Hauptzollamt ekkor elrendelte az export-visszatérítés előlegének visszafizetését, egy esetben pedig megtagadta a kért visszatérítést. A Fleisch-Winter, miután eredménytelenül nyújtott be panaszt, fellebbezett a vonatkozó határozatok ellen, fellebbezését azonban szintén elutasították.
- 16 1997. november 24-i határozatával (a határozatnak a panasz elbírálása során 1999. szeptember 10-én hozott változatában) a Hauptzollamt az említett öt szállítvány miatt a 3665/87 rendelet 11. cikke (1) bekezdése első albekezdésének a) pontja értelmében összesen 104 312,90 DEM összegű szankciót alkalmazott a Fleisch-Winterrel szemben azzal az indokkal, hogy a cég – az általa adott tájékoztatással ellentétben – nem volt jogosult semmilyen export-visszatérítésre.

17 A Fleisch-Winter az illetékes Finanzgerichthez fordult keresettel, amely kimondta, hogy a Hauptzollamt szabályszerűen alkalmazta a szankciót. A Finanzgericht szerint az alapeljárás felperese nem tudta elosztatni azt a gyanút, amelynek értelmében a szóban forgó, oroszországi kivitelre szánt hús közösségi kiviteli tilalom hatálya alá esett. A Fleisch-Winter tehát nem igényelhetette volna az említett visszatérítést, minthogy a kiviteli tilalom hatálya alá tartozó hús nem volt a 3665/87 rendelet 13. cikke szerinti, „a jogszabályi követelményeket kielégítő, kereskedelmi minőségű”.

18 A Fleisch-Winter felülvizsgálati kérelmet („Revision”) nyújtott be az elutasító határozat ellen a Bundesfinanzhofhoz; a Bundesfinanzhof az eljárás felfüggesztéséről határozott, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„1) Az a körülmény, hogy a vámhatóság nyomozása alapján felmerült a gyanú, hogy egy áru a közösségi jogban előírt kiviteli tilalom alá esik, amelynek értelmében a valamely meghatározott tagállamból származó, visszatérítésre jogosító termék másik tagállamba vagy harmadik országba történő kivitele tilos, önmagában – anélkül, hogy számításba vennék a szóban forgó termék tényleges tulajdonságait vagy értékesíthetőségét – kizárja-e a 3665/87 rendelet 13. cikkének első mondata szerinti, egészségügyileg megfelelő, a jogszabályi követelményeket kielégítő, kereskedelmi minőségű meglétét?

2) A kifizetés iránti nemzeti kérelemben annak biztosítása, hogy valamely termék a 3665/87 rendelet 13. cikkének első mondata szerint egészségügyileg megfelelő, a jogszabályi követelményeket kielégítő, kereskedelmi minőségű, a 3665/87 rendelet 3. cikke és 11. cikke (1) bekezdése második albekezdése értelmében szolgáltató adatnak minősül-e?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdéstről

- 19 Első kérdésével, amely két részre osztható, az előterjesztő bíróság arra vár választ, hogy a 3665/87 rendelet 13. cikkét akként kell-e értelmezni, hogy egyrészt azzal ellentétes, hogy a közösségi jog által előírt, valamely tagállamból a többi tagállamba vagy harmadik államokba irányuló kiviteli tilalom hatálya alá tartozó marhahúst „egészségügyileg megfelelő, a jogszabályi követelményeket kielégítő, kereskedelmi minőségűnek” lehessen tekinteni, másrészt pedig a rendelkezés az export-visszatérítéshez megköveteli, hogy – abban az esetben, ha a nemzeti hatóság arra utaló jeleket észlel, hogy a termék kiviteli tilalom hatálya alá esik – az exportőr bizonyítsa, hogy a kivitt termék nem olyan tagállamból származik, ahonnan tilos a kivitel.

Az első kérdés első részéről

- 20 A Bíróság az egységáras rendszer alá tartozó termékek ágazatában az export-visszatérítési rendszer alkalmazása közös részletes szabályainak megállapításáról szóló, 1967. december 21-i 1041/67/EGK rendelettel (HL 1967. 314., 9. o.) kapcsolatban kimondta, hogy az „egészségügyileg megfelelő, a jogszabályi követelményeket kielégítő, kereskedelmi minőség” követelménye a visszatérítés általános és objektív feltétele, továbbá hogy a Közösség területén a szokásos feltételek mellett és a visszatérítési kérelemben feltüntetett leírás alatt forgalomba nem hozható termék nem teljesíti ezeket a minőségi követelményeket (lásd ilyen értelemben a 12/73. sz. Muras-ügyben 1973. október 9-én hozott ítélet [EBHT 1973., 963. o.] 12. pontját és a C-409/03. sz. SEPA-ügyben 2005. május 26-án hozott ítélet [EBHT 2005., I-4321. o.] 22. pontját).

- 21 Az a tény, hogy a termék „szokásos feltételek melletti” forgalomba hozhatósága az „egészségügyileg megfelelő, a jogszabályi követelményeket kielégítő, kereskedelmi minőség” fogalmának szerves része, egyébként egyértelműen következik a mezőgazdasági termékek után járó export-visszatérítésre vonatkozó szabályozásból, ugyanis az 1041/67 rendelet óta valamennyi vonatkozó rendelet az export-visszatérítés feltételeiként alkalmazza mind az „egészségügyileg megfelelő, a jogszabályi követelményeket kielégítő, kereskedelmi minőség” fogalmát, mind a termék „szokásos feltételek melletti” forgalomba hozhatóságának követelményét. A 3665/87 rendelet vonatkozásában a rendelet kilencedik preambulumbekzdése utal erre a követelményre (lásd ilyen értelemben a fent hivatkozott SEPA-ügyben hozott ítélet 23. és 26. pontját).
- 22 Meg kell jegyezni, hogy a 96/239 határozat alapján az alapügy tényállása idején tilos volt az Egyesült Királyságból marhahúst kivinni.
- 23 Márpedig az olyan húst, amelynek forgalmazása a Közösségben számottevően korlátozott, nem lehet a „szokásos feltételek mellett” forgalomba hozhatónak minősíteni (lásd ilyen értelemben a fent hivatkozott SEPA-ügyben hozott ítélet 30. pontját).
- 24 Ebből az következik, hogy a közösségi tilalom ellenére kivitt marhahús nem tekinthető a 3665/87 rendelet 13. cikke szerinti „egészségügyileg megfelelő, a jogszabályi követelményeket kielégítő, kereskedelmi minőségűnek”, és kivitele nem keletkeztet jogot a visszatérítésre.
- 25 Következésképpen az első kérdés első részére azt kell válaszolni, hogy a 3665/87 rendelet 13. cikkét akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes, hogy a közösségi jog által előírt, valamely tagállamból a többi tagállamba vagy harmadik államokba irányuló kiviteli tilalom hatálya alá tartozó marhahúst „egészségügyileg megfelelő, a jogszabályi követelményeket kielégítő, kereskedelmi minőségűnek” lehessen tekinteni.

Az első kérdés második részéről

- 26 A 805/68 rendelet 13. cikkének (9) bekezdése szerint a marhahúságzatban az export-visszatérítést akkor kell kifizetni, ha az exportőr bizonyítja, hogy a termék közösségi származású, kivéve az ugyanezen cikk (10) bekezdése alkalmazásának esetét. Az iratanyagban nem merült fel olyan tény vagy körülmény, miszerint a 13. cikk (10) bekezdésében szereplő kivételt kellene alkalmazni. Nem kétséges, hogy a származásra vonatkozó bizonyítékot az exportőrnek kell szolgáltatnia.
- 27 Amennyiben kétség merül fel valamely termék vagy termékek származásával kapcsolatban, a közösségi származás kizárólag annak bizonyításával igazolható, hogy az illető termék vagy termékek valamely meghatározott tagállamból vagy meghatározott tagállamokból származnak. E bizonyítás révén egyértelműen megállapítható, hogy a termék, amelyre az export-visszatérítést kérik, olyan tagállamból származik-e, vagy sem, amelyből tilos a kivitel.
- 28 Az „egészségügyileg megfelelő, a jogszabályi követelményeket kielégítő, kereskedelmi minőséget” illetően először is meg kell jegyezni, hogy a 3665/87 rendelet 13. cikke a „Harmadik országokba irányuló kivitel” címet viselő 2. Címének „Visszatérítésre való jogosultság” című 1. fejezetében található, ami azt mutatja, hogy a kivitt termék „egészségügyileg megfelelő, a jogszabályi követelményeket kielégítő, kereskedelmi minősége” a visszatérítéshez megkövetelt anyagi feltétel.
- 29 Azt a tényt, hogy az „egészségügyileg megfelelő, a jogszabályi követelményeket kielégítő, kereskedelmi minőség” a visszatérítés anyagi feltétele, nem hatálytalanítja, amint azt a Fleisch-Winter állítja, a 3665/87 rendelet 3. cikkének (5) bekezdése, minthogy az ott említett adatok nem képeznek kimerítő felsorolást.

30 A Fleisch-Winter állításával ellentétben az említett tényt a 800/1999 rendelet sem hatálytalanítja. Egyrésztől ugyanis ez a rendelet (amely az alapügy tényállását követő időpontban helyezte hatályon kívül a 3665/87 rendeletet, és lépett annak helyébe) időbeli hatálya miatt nem alkalmazandó. Másrésztől a 800/1999 rendelet 21. cikke az ugyanezen rendelet II. Címének „Visszatérítésre való jogosultság” című 1. fejezetében található ugyanúgy, mint a 3665/87 rendelet 13. cikke, amint azt már a jelen ítélet 28. pontjában kifejtettük. Így tehát a visszatérítésre való jogosultság anyagi feltételeit az említett 1. fejezet állapítja meg.

31 Az export-visszatérítések rendszerének jellegzetessége egyfelől az, hogy a közösségi támogatást csak azzal a feltétellel lehet megítélni, ha az exportőr azt kérelmezi, másfelől pedig, hogy azt a közösségi költségvetésből finanszírozzák. Mivel a rendszer nem kötelező nyilatkozatokon alapul, az exportőr – amikor saját elhatározásából úgy dönt, hogy igénybe kívánja venni – köteles a szükséges tájékoztatást megadni a visszatérítésre való jogosultság és annak összege megállapításához. E tekintetben a Bíróság a 3665/87 rendelettel és szankciórendszerével kapcsolatban már kimondta, hogy mivel közösségi támogatási rendszerről van szó, a támogatás odaítélése annak a feltételnek van alárendelve, hogy az abban részesülő becsületessége és megbízhatósága vitán felül álljon (lásd ilyen értelemben a C-210/00. sz., Káserei Champignon Hofmeister ügyben 2002. július 11-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-6453. o.] 41. pontját).

32 Az exportőr, amikor az export-visszatérítési eljárás keretében bejelenti valamelyik terméket, hallgatólagosan azt is beleérti, hogy e termék a visszatérítéshez szükséges összes feltételt teljesíti. A 3665/87 rendelet nem kötelezi az exportőrt arra, hogy kifejezetten nyilatkozzék az „egészségügyileg megfelelő, a jogszabályi követelményeket kielégítő, kereskedelmi minőség” meglétéről, azonban még akkor is, ha az exportőr nem tesz ilyen nyilatkozatot, visszatérítési kérelme minden esetben azt jelenti, hogy hallgatólagosan igazolja e feltétel teljesítését. Nem állja meg a helyét a Fleisch-Winter azon álláspontja, miszerint az „egészségügyileg megfelelő, a jogszabályi követelményeket kielégítő, kereskedelmi minőség” jogilag vélelmezett.

- 33 A mezőgazdasági termékekkel kapcsolatos export-visszatérítések közös végrehajtási szabályait a Bizottság szabályozza, és a nemzeti hatóságok feladata, hogy gondoskodjanak a közösségi szabályozásnak a tagállamok területén történő alkalmazásáról és betartásáról. A visszatérítés feltételei ellenőrzésének kötelezettsége még hangsúlyosabb az alapügyhöz hasonló esetben, amikor valamely hústermékek az egyik tagállamból történő kivitele – a közegészség súlyos betegségekkel vagy járványokkal szembeni védelme miatt – tilalom alá esik. Meg kell jegyezni e tekintetben, hogy a Bíróság több alkalommal hangsúlyozta a szarvasmarhák szivacsos agyvelőbántalmához kötődő kockázatok fennállását és súlyosságát, továbbá az emberi egészségnek e betegséggel szembeni védelmével igazolható biztosítási intézkedések megfelelő voltát (lásd a C-180/96. sz., Egyesült Királyság kontra Bizottság ügyben 1998. május 5-én hozott ítéletet [EBHT 1998., I-2265. o.], a C-365/99. sz., Portugália kontra Bizottság ügyben 2001. július 12-én hozott ítéletet [EBHT 2001., I-5645. o.] és a C-393/01. sz., Franciaország kontra Bizottság ügyben 2003. május 22-én hozott ítélet [EBHT 2003., I-5405. o.] 42. pontját).
- 34 Ami azt a kérdést illeti, hogy az „egészségügyileg megfelelő, a jogszabályi követelményeket kielégítő, kereskedelmi minőség” követelményei teljesülnek-e, el kell utasítani a Fleisch-Winter érvét, miszerint a 2221/95 rendelet 5. cikke (1) bekezdésének harmadik albekezdésében foglalt rendelkezés (amely megköveteli, hogy a kivitelí vámhivatal gondoskodjék a 3665/87/EGK rendelet 13. cikkének betartásáról) teljes mértékben a nemzeti hatóságokat terhelő kötelezettséggé teszi az „egészségügyileg megfelelő, a jogszabályi követelményeket kielégítő, kereskedelmi minőség” megállapítását. A 2221/95 rendelet tárgya a termék fizikai ellenőrzése, az alapügyben felmerülő ellenőrzés ellenben a termék jogi jellemzőjére vonatkozik, amelyet a fizikai ellenőrzés nem tud megállapítani.
- 35 Ezzel ellentétben, mivel az exportőr a visszatérítési kérelem benyújtásával minden esetben kifejezetten vagy hallgatólagosan igazolja az „egészségügyileg megfelelő, a jogszabályi követelményeket kielégítő, kereskedelmi minőség” meglétét, abban az esetben, ha nyilatkozatát a nemzeti hatóságok kétségbe vonnák, neki kell bizonyítania – a nemzeti jog bizonyítási szabályai szerint –, hogy ez a feltétel teljesül.

36 Az iratokból egyébként kitűnik, hogy miután olyan körülmények merültek fel, amelyekből arra lehetett következtetni, hogy a kivitt marhahús az Egyesült Királyságból származhat, és így kiviteli tilalom hatálya alá eshet, a Hauptzollamt elrendelte a visszatérítés-előleg visszafizetését, az egyik kért visszatérítést pedig megtagadta, ami közigazgatási, majd bírósági eljáráshoz vezetett. A Fleisch-Winter ezen eljárások során nem adott a hús származására vonatkozó tájékoztatást, sőt a tárgyaláson kijelentette, hogy nem ismeri a kérdéses termék származását. A nemzeti bíró feladata, hogy az ügy összes lényeges körülményének vizsgálata révén levonja az ebből adódó végső következtetést.

37 Az eddigiekre figyelemmel az első kérdés második részére azt kell válaszolni, hogy a 3665/87 rendelet 13. cikke a visszatérítéshez megköveteli, hogy – abban az esetben, ha a nemzeti hatóság arra utaló jeleket észlel, hogy a termék kiviteli tilalom hatálya alá esik – az exportőr bizonyítsa, hogy a kivitt termék nem olyan tagállamból származik, ahonnan tilos a kivitel.

38 Ezért az első kérdésre azt kell válaszolni, hogy a 3665/87 rendelet 13. cikkét akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes, hogy a közösségi jog által előírt, valamely tagállamból a többi tagállamba vagy harmadik államokba irányuló kiviteli tilalom hatálya alá tartozó marhahúst „egészségügyileg megfelelő, a jogszabályi követelményeket kielégítő, kereskedelmi minőségűnek” lehessen tekinteni, továbbá pedig a rendelkezés az export-visszatérítéshez megköveteli, hogy – abban az esetben, ha a nemzeti hatóság arra utaló jeleket észlel, hogy a termék kiviteli tilalom hatálya alá esik – az exportőr bizonyítsa, hogy a kivitt termék nem olyan tagállamból származik, ahonnan tilos a kivitel.

A második kérdésről

- 39 Az előterjesztő bíróság ezzel a kérdésével arra vár választ, hogy a kifizetés iránti nemzeti kérelemben annak biztosítása, hogy valamely termék a 3665/87 rendelet 13. cikkének első mondata szerint egészségügyileg megfelelő, a jogszabályi követelményeket kielégítő, kereskedelmi minőségű, a 3665/87 rendelet 3. cikke és 11. cikke (1) bekezdése második albekezdése értelmében szolgáltatott adatnak minősül-e.
- 40 A 3665/87 rendelet 47. cikkének (1) bekezdésében foglalt kifizetés iránti kérelem vonatkozásában a Bíróság már kimondta, hogy csupán egy technikai és eljárási iratról van szó. A kifizetés iránti kérelem, amelyet a kiviteli nyilatkozat elfogadását követő tizenkét hónapon belül lehet benyújtani – vagyis jóval a kivitel után – előfeltétele, de nem jogalapja a visszatérítés kifizetésének. A 3665/87 rendelet 11. cikkének (1) bekezdése szerinti visszatérítési kérelem tehát nem az ugyanezen rendelet 47. cikke szerinti kifizetés iránti kérelem beadásával tekintendő benyújtottnak (lásd ilyen értelemben a C-385/03. sz., Käserei Champignon Hofmeister ügyben 2005. április 14-én hozott ítélet [EBHT 2005., I-2997. o.] 26. és 27. pontját).
- 41 Az ítélkezési gyakorlatból az is kitűnik, hogy a 3665/87 rendelet 3. cikkének (5) bekezdésében felsorolt iratok – tudniillik a kiviteli nyilatkozat vagy a kivitel során felhasznált bármely más irat – alkalmasak arra, hogy egyrészt a visszatérítés jogalapjául szolgáljanak, másrészt pedig elindítsák a visszatérítési kérelem ellenőrzésének rendszerét, amely ugyanezen rendelet 11. cikkének (1) bekezdésének megfelelően szankció alkalmazásával is járhat (lásd ilyen értelemben a fent hivatkozott, Käserei Champignon Hofmeister ügyben 2005. április 14-én hozott ítélet 23., 29. és 36. pontját).

42 Amint azt a jelen ítélet 32. és 35. pontjában is kifejtettük, a visszatérítési kérelem benyújtása minden esetben kifejezetten vagy hallgatól:gosan igazolja a visszatérítés feltételeinek teljesítését, beleértve az „egészségügyileg megfelelő, a jogszabályi követelményeket kielégítő, kereskedelmi minőség” meglétét. Ebben az esetben a 3665/87 rendelet 47. cikkében foglalt kifizetés iránti kérelmet nem lehet a visszatérítésre vonatkozó anyagi jogosultság megállapításánál meghatározó körülménynek tekinteni.

43 Az eddigiekre figyelemmel a második kérdésre azt kell tehát válaszolni, hogy a kifizetés iránti nemzeti kérelemben annak biztosítása, hogy valamely termék a 3665/87 rendelet 13. cikkének első mondata szerint „egészségügyileg megfelelő, a jogszabályi követelményeket kielégítő, kereskedelmi minőségű”, nem minősül a 3665/87 rendelet 3. cikke és 11. cikke (1) bekezdése második albekezdése értelmében szolgáltatott adatnak. Ezt azonban az exportőr helyzetének elbírálásakor a nemzeti bíró bizonyítékként figyelembe veheti.

A költségekről

44 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

- 1) **Az 1994. december 2-i 2945/94/EK bizottsági rendelettel módosított, a mezőgazdasági termékekre vonatkozó export-visszatérítési rendszer alkalmazása közös részletes szabályainak megállapításáról szóló, 1987. november 27-i 3665/87/EGK bizottsági rendelet 13. cikkét akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes, hogy a közösségi jog által előírt, valamely tagállamból a többi tagállamba vagy harmadik államokba irányuló kiviteli tilalom hatálya alá tartozó marhahúst „egészségügyileg megfelelő, a jogszabályi követelményeket kielégítő, kereskedelmi minőségűnek” lehessen tekinteni, továbbá pedig a rendelkezés az export-visszatérítéshez megköveteli, hogy – abban az esetben, ha a nemzeti hatóság arra utaló jeleket észlel, hogy a termék kiviteli tilalom hatálya alá esik – az exportőr bizonyítsa, hogy a kivitt termék nem olyan tagállamból származik, ahonnan tilos a kivitel.**

- 2) **A kifizetés iránti nemzeti kérelemben annak biztosítása, hogy valamely termék a 2945/94 rendelettel módosított 3665/87 rendelet 13. cikkének első mondata szerint „egészségügyileg megfelelő, a jogszabályi követelményeket kielégítő, kereskedelmi minőségű”, nem minősül a 3665/87 rendelet 3. cikke és 11. cikke (1) bekezdése második albekezdése értelmében szolgáltatott adatnak. Ezt azonban az exportőr helyzetének elbírálásakor a nemzeti bíró bizonyítékként figyelembe veheti.**

Aláírások